

Δήλωση της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας για την παράνομη εισπήδηση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στο κανονικό έδαφος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας

Η δήλωση υιοθετήθηκε από την έκτακτη συνεδρία της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στις 14 Σεπτεμβρίου 2018 (Πρακτικά № 69).

Με βαθιά λύπη και θλίψη η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας πληροφορήθηκε το ανακοινθέν της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως για τον εξονομασμό των «εξάρχων» αυτής στο Κίεβο. Αυτή η απόφαση ελήφθη χωρίς τη συνεννόηση με τον Προκαθήμενο της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας και τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριο, τον μόνο κανονικό αρχηγό της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Ουκρανία. Αποτελεί ωμή παράβαση του εκκλησιαστικού δικαίου, εισπήδηση μιας Τοπικής Εκκλησίας στο χώρο μιας άλλης. Επιπλέον, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως εμφανίζει τον εξονομασμό των «εξάρχων» ως στάδιο στην εφαρμογή του σχεδίου εκχωρήσεως «αυτοκεφαλίας» στην Ουκρανία, το οποίο, κατά τις δηλώσεις αυτού, είναι ανεπίστρεπτο και θα ολοκληρωθεί πλήρως.

Στην προσπάθεια να θεμελιώσουν τις αξιώσεις του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως για την ανανέωση της δικαιοδοσίας επί της Ιεράς Μητροπόλεως Κιέβου, αντιπρόσωποι του Φαναρίου δηλώνουν ότι η Μητρόπολη του Κιέβου δήθεν δεν παραχωρήθηκε ποτέ στη διακαιοδοσία του Πατριαρχείου Μόσχας. Παρόμοιοι ισχυρισμοί δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τα ιστορικά στοιχεία.

Η πρώτη έδρα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, η Ιερά Μητρόπολη Κιέβου, επί αιώνες αποτελούσε ένα ενιαίο σύνολο μαζί της, παρά τις πολιτικές και ιστορικές συμφορές, που ενίοτε διαιρούσαν την ενότητα της Ρωσικής Εκκλησίας. Το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, υπό δικαιοδοσία του οποίου εξαρχής υπαγόταν η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας, μέχρι το ήμισυ του 15 αιώνα με συνέπεια υπερασπιζόταν την ενότητα αυτής, κάτι το οποίο αργότερα είχε απήχηση και στον τίτλο Μητροπολιτών Κιέβου «πάσης Ρωσσίας». Και ακόμη μετά την εκ των πραγμάτων μεταφορά της έδρας Πρωθιεράρχη από το Κίεβο στο Βλαδίμηρο και έν συνεχεία στη Μόσχα, οι Μητροπολίτες πάσης Ρωσίας εξακολουθούσαν να τιτλοφορούνται Κιέβου.

Η προσωρινή διχοτόμηση της μίας Μητροπόλεως πάσης Ρωσίας οφειλόταν στις θλιβερές επιπτώσεις της Συνόδου Φερράρο-Φλωρεντίας και την έναρξη της ουνίας με τη Ρώμη, στην οποία κατ'αρχάς προσχώρησε η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ενώ η Ρωσική Εκκλησία την απέρριψε αμέσως. Το 1448 η Σύνοδος Επισκόπων της Ρωσικής Εκκλησίας, άνευ ευλογίας του Κωνσταντινουπόλεως, ο οποίος εκείνη τη στιγμή ήταν ουνίτης, εγκαθίδρυσε Μητροπολίτη τον Άγιο Ιωνά. Έκτοτε άρχισε το αυτοκέφαλο της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας. Και όμως μια δεκαετία αργότερα, το 1458, ο πρώην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος Μάμμας, ο οποίος ήταν ουνίτης και διέμεινε στη Ρώμη, χειροτόνησε για το Κίεβο ένα ξεχωριστό Μητροπολίτη, ουνίτη Γρηγόριο Βούλγαρο, και υπέταξε σε αυτόν εδάφη, τα οποία σήμερα αποτελούν τμήματα Ουκρανίας, Πολωνίας, Λιθουανίας, Λευκορωσίας και Ρωσίας.

Η Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως του 1593 με συμμετοχή όλων των τεσσάρων Πατριαρχών της Ανατολής αποφάσισε την απόδοση πατριαρχικής τιμής και αξίας στην Ιερά Μητρόπολη Μόσχας. Το Πατριαρχείο αυτό ένωνε όλες τις Ρωσικές γαίες, κάτι το οποίο μαρτυρεί και το Γράμμα του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Παϊσίου προς τον Πατριάρχη Μόσχας Νίκωνα του 1654, όπου ο τελευταίος τιτλοφορείται ως «Πατριάρχης Μοσχοβίας, Μεγάλης και Μικράς Ρωσσίας».

Το 1686 η Ιερά Μητρόπολη Κιέβου επανενώθηκε με τη Ρωσική Εκκλησία. Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Διονύσιος Δ' και η περί αυτόν Σύνοδος υπέγραψαν και εξέδωσαν επί τουτω και σχετική Πράξη. Το κείμενο ούτε ένα λόγο κάνει για κάποιο προσωρινό χαρακτήρα της μεταβιβάσεως της Μητροπόλεως, κάτι το οποίο ανεδαφικώς ισχυρίζονται σήμερα Ιεράρχες Κωνσταντινουπόλεως. Λείπουν τα περί προσωρινής μεταβάσεως της Ιεράς Μητροπόλεως Κιέβου και από τα δύο υπόλοιπα Γράμματα του Πατριάρχη Διονυσίου 1686 στους τσάρους Μοσχοβίας και στον Μητροπολίτη Κιέβου. Αντίθετα, το Γράμμα του Πατριάρχη Διονυσίου προς τους τσάρους Μοσχοβίας το 1686 υποτάσσει στον Πατριάρχη Μόσχας Ιωακείμ και τους διαδόχους αυτού όλους τους Μητροπολίτες Κιέβου «ὅ τε ἤδη καὶ ὁ μετὰ τοῦτον, γινώσκωσι γέροντα καὶ προεστῶτα αὐτὸν τὸν κατὰ καιροὺς Πατριάρχην Μοσχοβίας, ὡς ὑπ' αὐτοῦ χειρονοτούμενοι». Η ερμηνεία από τους αντιπροσώπους της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως των προειρημένων εγγράφων του 1686 ούτε μια ἔστω και παραμικρή θεμελίωση βρίσκει στα κείμενα αυτά.

Μέχρι τον 20 αἰ. ουδεμία Τοπική Εκκλησία, μη εξαιρουμένης και εκείνης της Κωνσταντινουπόλεως, αμφισβητούσε τη δικαιοδοσία της Ρωσικής Εκκλησίας επί της Ιεράς Μητροπόλεως Κιέβου. Η πρώτη προσπάθεια αμφισβήτησε της δικαιοδοσίας αυτής έχει σχέση με τη χορήγηση από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως αυτοκεφάλου στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας η οποία απολάμβανε τότε του καθεστώτος αυτονομίας μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας. Στον Τόμο Αυτοκεφαλίας της Εκκλησίας της Πολωνίας του 1924, τον οποίο δεν αποδέχθηκε η Ρωσική Εκκλησία, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως ανεδαφικώς τόνισε: «ἡ ἀπό τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀρχική ἀπόσπασις τῆς Μητροπόλεως Κιέβου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Λιθουανίας καὶ Πολωνίας καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῶν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ Μόσχας οὐδαμῶς συνετελέσθη συμφώνως ταῖς νενομισμέναις κανονικαῖς διατάξεσι».

Δυστυχώς, τούτο είναι ένα μόνο από τα παραδείγματα εισηγήσεως του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στα κανονικά ὅρια της Ρωσικής Εκκλησίας τη δεκαετία 1920 - 1930. Παράλληλα, την ίδια εποχή, όταν η Ρωσική Εκκλησία υφίστατο τις άνευ προηγουμένου απηνείς διώξεις από τους αθέους, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, άνευ γνώσεως και συγκαταθέσεως αυτής, επιχείρησε ανικανονικές κινήσεις ως προς τις υπαγόμενες σε αυτή αυτόνομες Εκκλησίες εντός των ορίων των νεοσύστατων στα σύνορα της πρώην Ρωσικής Αυτοκρατορίας κρατών: το 1923 μετέτρεψε τις Αυτόνομες Εκκλησίες στην Εσθονία και τη Φινλανδία σε δικές του Μητροπόλεις, το 1924 χορήγησε αυτοκέφαλο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας¹, το 1936 ανακήρυξε τη δικαιοδοσία του στη Λετονία. Επιπρόσθετα, το 1931 η Κωνσταντινούπολη ενέταξε στη δικαιοδοσία του τις Ρωσικές παροικίες εμικρέδων της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς τη συγκατάθεση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, μετατρέποντας αυτές σε δική του προσωρινή Εξαρχία.

Ιδιαίτερα άσχημη αποδείχθηκε η εμπλοκή του Κωνσταντινουπόλεως στις απόπειρες εκθρονίσεως του Πατριάρχη Μόσχας και πάσης Ρωσσίας Τύχωνα, Αγίου και Ομολογητού, του κανονικώς εκλεγέντος το 1917. Τις προσπάθειες αυτές οι άθεες αρχές κατέβαλαν τη δεκαετία του 1920 με τη δημιουργία κατά τρόπον τεχνητό του σχίσματος ανακαινιστών, μοντερνιστών προς υπονόμευση του κύρους της Ορθοδόξου Εκκλησίας στους πιστούς, «σοβιετικοποίηση» της Εκκλησίας και σταδιακή εξαφάνισή της.

Τη δεκαετία 1920 οι ανακαινιστές συνέβαλαν δραστήρια στις συλλήψεις των Ορθοδόξων

Επισκόπων και κληρικών με τις κρυφού χαρακτήρα αναφορές και τις αρπαγές των Ναών τους. Ο Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος Ζ' στήριξε ανοικτά τους ανακαινιστές. Ο αντιπρόσωπός του στη Μόσχα Αρχιμανδρίτης Βασίλειος Δημόπουλος παρέστη στις ψευδο-συνόδους ανακαινιστών, ενώ το 1924 ο ίδιος Πατριάρχης Γρηγόριος προέτρεψε τον Άγιο Τύχωνα να παραιτηθεί.

Το ίδιο έτος 1924, οι ανακαινιστές έδωσαν στη δημοσιότητα αποσπάσματα των Πρακτικών των συνεδριών της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τα οποία είχαν λάβει από τον Αρχιμανδρίτη Βασίλειο Δημόπουλο. Σύμφωνα με απόσπασμα της 6ης Μαΐου 1924, ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ' «κατόπιν προσκλήσεως από μέρους τών ἐκκλησιασικῶν κύκλων τοῦ Ρωσικοῦ πληθυσμοῦ» ανέλαβε την προταθείσα σε αυτόν «ὑπόθεσιν καταλλαγῆς τῶν ἐπισυμβασῶν ἐσχάτως ἐν ἐκείνῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ ταραχῶν καὶ διαφωνιῶν, ὀρίσας εἰδικὴν ἐπι τούτῳ πατριαρχικὴν ἐπιτροπὴν». Οι «ἐκκλησιαστικοὶ κύκλοι τοῦ Ρωσικοῦ πληθυσμοῦ» στους οποίους κάνουν μνεία τα Πρακτικά, ουδόλως εκπροσωπούσαν την μαρτυρική Ρωσική Εκκλησία, η οποία τότε υπέστη απηνείς διώξεις από τις άθεες αρχές, αλλά τις σχισματικές παραφυάδες, οι οποίες συνεργάστηκαν με αυτές τις αρχές και στήριξαν δυναμικά την οργανωμένη από τις τελευταίες καταδίωξη του Αγίου Πατριάρχη Τύχωνα.

Τους λόγους, στους οποίους οφειλόταν η υποστήριξη της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως προς το σχίσμα των ανακαινιστών, η οποία τάχθηκε στο πλευρό του κομμουνιστικού καθεστώτος, με ειλικρίνεια αναφέρει ο ίδιος Αρχιμανδρίτης Βασίλειος Δημόπουλος στο αίτημά του εξ ονόματος «παντὸς τοῦ προλεταριάτου Κωνσταντινουπόλεως», το οποίο υπέβαλε προς ένα υψηλόβαθμο αξιωματούχο, εκπρόσωπο άθεων αρχών: «Υπερισχύσασα τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, ὑπερνικήσασα πάντα τὰ ἐμπόδια, ἰσχυροποιηθεῖσα ἡ Σοβιετικὴ Ρωσσία δύναται πλέον ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ αἰτήματα τοῦ προλεταριάτου τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τοῦ εὐμενῶς διακειμένου πρὸς ταύτην, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διαθέσῃ ἔτι εὐνοϊκότερον πρὸς ἑαυτὴν. Ἀπὸ σᾶς ἐξαρτάται...νά καταστήσητε τὸ ὄνομα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας ἀκόμη δημοφιλέστερον εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἀπ' ὅ, τι ἦτο πρότερον, ὅθεν θερμῶς παρακαλῶ ὅπως παράσχητε ἐκδούλευσιν μεγάλην εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἰσχυρὰ καὶ κραταιὰ κυβέρνησις τοῦ πανισχύρου κράτους, πολλῶ μάλλον ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅστις ἀναγνωρίζεται ἐν Ἀνατολῇ, ὡς ἐπὶ κεφαλῆς ὀλοκλήρου τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ, ἀπέδειξεν ἐμπράκτως τὴν διάθεσιν αὐτοῦ πρὸς τὰς σοβιετικὰς ἀρχὰς, ἃς ἐδέξατο». Σε ένα άλλο Γράμμα του προς τον ίδιο Σοβιετικό αξιωματούχο ο Αρχιμανδρίτης Βασίλειος εξηγεί ποια εκδούλευση εννοούσε, δηλαδή, την ανάκτηση του κτιρίου, το οποίο ήταν ιδιοκτησία του Μετοχίου Κωνσταντινουπόλεως στη Μόσχα, εισοδήματα από το οποίο παλαιότερα κατατέθηκαν ετησίως στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Μόλις πληροφορήθηκε την απόφαση Κωνσταντινουπόλεως περί αποστολής «πατριαρχικής επιτροπής» στη Ρωσική Εκκλησία, ο μόνος νόμιμος επικεφαλής της ο Πατριάρχης πάσης Ρωσίας Τύχων διαμαρτυρήθηκε έντονα για τις αντικανονικές ενέργειες του αδελφού του. Εκείνα, τα οποία είπε πριν από σχεδόν εκατό χρόνια, είναι επίκαιρα και σήμερα: «Οὐκ ὀλίγον μᾶς συνέχεε καὶ ἐξέπληξε τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἄνευ οὐδεμίας μεθ' ἡμῶν, ὡς νομίμου ἀντιπροσώπου καὶ ἐπὶ κεφαλῆς πάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας, προκαταρκτικῆς ἐπικοινωνίας, παρεμβαίνει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς Αὐτοκεφάλου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας...Ἐκάστη ἀποστολὴ οἰασδῆποτε Ἐπιτροπῆς ἄνευ μεθ' ἡμῶν, ὡς μόνου νομίμου καὶ Ὁρθοδόξου Πρωθιεράρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας, ἐπικοινωνίας, ἐν ἀγνοίᾳ μου, εἶναι παράνομος καὶ δὲν θά γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ὁρθοδόξου Ρωσικοῦ λαοῦ, ἐπιφέρουσα ὄχι ἡσυχίαν, ἀλλὰ ἀκόμη μεγαλυτέραν ταραχὴν καὶ διαίρεσιν εἰς τὴν ζωὴν τῆς πολυβασανισμένης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας». Οι συγκυρίες εκείνης της εποχής παρεμπόδισαν τότε την αποστολή της επιτροπής στη Μόσχα, η έλευση της οποίας θα εσήμαινε όχι απλά μια παρέμβαση, αλλά μια απευθείας εισπήδηση στα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας, όπως αυτή τη στιγμή έχει το πράγμα.

Το γεγονός, ότι η Ρωσική Εκκλησία άντεξε σ' εκείνα τα χρόνια, οφείλεται στο αίμα πολλών χιλιάδων νεομαρτύρων, προσπαθώντας με αγάπη να σκεπάσει τη θλιβερή εκείνη σελίδα στις σχέσεις της με την Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως. Όμως τη δεκαετία 1990, όταν η Ρωσική Εκκλησία εισήλθε στην περίοδο νέων δοκιμασιών, οι οποίες προκαλέστηκαν από ριζικές γεωπολιτικές ταραχές, και πάλι εκδηλώθηκε πρόδηλα η ανάδελφη στάση της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ειδικότερα δε, παρόλο που το 1978 ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριος κήρυξε λήξη της ισχύος του Τόμου 1923 σχετικά με την υπαγωγή της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας στη δικαιοδοσία Κωνσταντινουπόλεως, το 1996 το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως αντικανονικώς επέκτεινε τη δικαιοδοσία του επί της Εσθονίας, εξαιτίας του οποίου το Πατριαρχείο Μόσχας αναγκάστηκε προσωρινώς να διακόψει την ευχαριστιακή κοινωνία με αυτό.

Την ίδια περίοδο το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως κατέβαλε τις πρώτες προσπάθειες αναμείξεως στο Ουκρανικό εκκλησιασικό ζήτημα. Το 1995 η Κωνσταντινούπολη ενέταξε στη δικαιοδοσία του τις Ουκρανικές σχισματικές κοινότητες στις ΗΠΑ και τις χώρες της Διασποράς. Το ίδιο έτος ο Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος έδωσε γραπτή υπόσχεση στον Πατριάρχη Αλέξιο ότι οι εντεταγμένες κοινότητες «δεν θα συνεργασθούν ή έχουν κοινωνία με άλλες Ουκρανικές σχισματικές ομάδες».

Δεν τηρήθηκαν οι διαβεβαιώσεις περί αποχής της Ουκρανικής Ιεραρχίας του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως από τις επαφές και τα συλλείτουργα με τους σχισματικούς. Το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως δεν έλαβε μέτρα προς ενίσχυση της κανονικής συνειδήσεως αυτών και οδηγήθηκε από αυτούς στην αντικανονική πορεία νομιμοποιήσεως του σχίσματος στην Ουκρανία με τη δημιουργία μιας παράλληλης εκκλησιαστικής οντότητας και τη χορήγηση του αυτοκεφάλου καθεστώτος προς αυτή.

Η θέση επί του θέματος του αυτοκεφάλου, την οποία πρεσβεύει τώρα το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη συντονισμένη θέση όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, η οποία επεξεργάστηκε κατόπιν όχι εύκολων συζητήσεων στα πλαίσια προεργασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου και κατοχυρώθηκε στο κείμενο «Το Αυτοκέφαλον και ο τρόπος ανακηρύξεως αυτού», το οποίο υπογράφηκε από εκπροσώπους όλων των κατά τόπους Εκκλησιών, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης της Κωνσταντινουπόλεως.

Ελλείπει του επίσημου αιτήματος από μέρους Ιεραρχίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος αποδέχθηκε αίτημα, το οποίο υπέβαλαν η Ουκρανική κυβέρνηση και οι σχισματικοί και έρχεται σε πλήρη αντίθεση προς την ιδική του θέση, που πρέσβευε μέχρι προσφάτως και κατ'επανάληψιν διατύπωνε ακόμη και δημοσίως. Ειδικότερα δε, τον Ιανουάριο 2001, στη συνέντευξη στην Ελληνική εφημερίδα «Νέα Ελλάδα» λέγει: «Η αυτοκεφαλία και η αυτονομία χορηγούνται από τῆς συνόλης Ἐκκλησίας δι' ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐπειδὴ δε διὰ διαφόρους λόγους δέν εἶναι δυνατὴ ἡ σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς συντονιστὴς πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, χορηγεῖ τὸ αὐτοκέφαλον ἢ τὸ αὐτόνομον ὑπὸ προϋπόθεσιν τῆς ἐγκρίσεως ὑπ' αὐτῶν».

Οι τελευταίες μονομερείς ενέργειες και διατυπώσεις του Πατριάρχη Βαρθολομαίου εδράζονται επί αλλοτρίων προς την Ορθοδοξία εκκλησιολογικών αντιλήψεων. Πρόσφατα, στην ομιλία κατά τη Σύναξη Ιεραρχίας του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος διατεινόταν ότι «ἡ Ὁρθοδοξία ἀδυνατεῖ ἵνα ὑπάρχη ἄνευ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», «διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποτελεῖ ζύμην, ἥτις ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ' (Γαλ. 5.9) τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἱστορίας». Δύσκολο είναι να αξιολογήσει κανείς αυτές τις διατυπώσεις ως κατι άλλο από τις προσπάθειες αναμορφώσεως της Ορθοδόξου εκκλησιολογίας κατά τα Ρωμαιοκαθολικά πρότυπα.

Ιδιαίτερο πόνο προκάλεσε στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας η πρόσφατη απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως περί του αποδεκτού του δεύτερου γάμου των κληρικών. Αυτή η απόφαση παραβιάζει τους ιερούς κανόνες (17^ο Αγίων Αποστόλων, 3^ο της Πενθέκτης, 1^ο της έν Νεοκεσαρεία, 12^ο Βασιλείου του Μεγάλου), καταπατά την Πανορθόδοξη συμφωνία και στην πραγματικότητα αποτελεί απόρριψη των αποτελεσμάτων της Συνόδου της Κρήτης 2016, της οποίας την αναγνώριση το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως τόσο επίμονα ζητά από τις άλλες κατά τόπους Εκκλησίες.

Στα πλαίσια των προσπαθειών του να στηρίξει τις ανύπαρκτες (οι οποίες και ουδέποτε υπήρχαν) εξουσίες του μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως αυτή τη στιγμή αναμειγνύεται στην εκκλησιαστική ζωή στην Ουκρανία. Στις δηλώσεις τους οι Ιεράρχες της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως επιτρέπουν στον εαυτό τους να χαρακτηρίζουν ως «αντικανονικό» τον Μητροπολίτη Κιέβου κα πάσης Ουκρανίας Ονούφριο, επικαλούμενοι τη μη μνημόνευση από αυτόν του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Εν τω μεταξύ, παλαιότερα στη Σύναξη των Προκαθημένων των κατά τόπους Εκκλησιών στο Σαμπεζύ τον Ιανουάριο 2016, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος δημοσίως χαρακτήρισε τον Μητροπολίτη Ονούφριο ως μόνο κανονικό Προκαθήμενο της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Ουκρανία. Τότε ήταν όταν ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως δεσμεύθηκε να μην προχωρήσει σε όποιες ενέργειες για την νομιμοποίηση του σχίσματος ή στη χορήγηση αυτοκεφάλου, ούτε κατά τη Σύνοδο της Κρήτης, αλλά ούτε και μετά.

Με θλίψη διαπιστώνουμε τώρα την μη τήρηση της έν λόγω υποσχέσεως. Μονομερείς, αντικανονικές ενέργειες του Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως στην επικράτεια της Ουκρανίας, τις οποίες διαπράττει έν πλήρει αγνοία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας, αποτελούν άμεση υποστήριξη προς το Ουκρανικό σχίσμα. Μεγάλο σκάνδαλο προκαλεί στο ποίμνιο πολλών εκατομμυρίων χριστιανών της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας το γεγονός ότι το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο θεωρεί τον εαυτό του Μητέρα Εκκλησία της Εκκλησίας της Ουκρανίας, προσφέρει στη θυγατέρα της αντί ἄρτου λίθον καὶ αντί ἰχθύος ὄφιν (Λουκ. 11. 11).

Ο Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλος προσωπικά μετέφερε στον Πατριάρχη Βαρθολομαίο, στις 31 Αυγούστου 2018, τη βαθιά ανησυχία της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας για την εσφαλμένη και παραπονημένη θεώρηση από την Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως των γενομένων στην Ουκρανία. Όπως απέδειξαν οι περαιτέρω εξελίξεις δεν εισακούσθηκε η φωνή της Ρωσικής Εκκλησίας και μια εβδομάδα μετά τη συνάντηση το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως εξέδωσε την αντικανονική απόφαση περί εξονομασμού στο Κίεβο των «εξάρχων» του.

Στην κρίσιμη κατάσταση όταν η Κωνσταντινούπολη ουσιαστικά αρνήθηκε να λύσει το ζήτημα μέσω διαλόγου, το Πατριαρχείο Μόσχας αναγκάστηκε να παύσει τη μνημόνευση του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίου στις ιερές ακολουθίες και με βαθιά λύπη να απέχει από τα συλλεϊτουργα με τους Αρχιερείς του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, να διακόψει τη συμμετοχή της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στις Επισκοπικές Συνελεύσεις όπως και στις θεολογικούς διαλόγους, τις πολυμερείς επιτροπές και όλες λοιπές δομές, των οποίων προεδρεύουν ή συμπροεδρεύουν αντιπρόσωποι του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Σε περίπτωση συνεχίσεως της αντικανονικής δράσεως του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στο έδαφος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας, θα αναγκασθούμε να διακόψουμε πλήρως την ευχαριστιακή κοινωνία με το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, με όλη την ευθύνη για τις τραγικές επιπτώσεις της διαιρέσεως αυτής να αναλάβει προσωπικά ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος και όσοι Αρχιερείς τον υποστηρίζουν.

Έχοντας επίγνωση ότι τα γενόμενα απειλούν την οικουμενική Ορθοδοξία, αυτή τη δύσκολη στιγμή

στρεφόμεθα προς τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες για την υποστήριξη, καλούμε τους Προκαθημένους των Εκκλησιών να συνειδητοποιήσουν την κοινή μας ευθύνη για την πορεία της Οικουμενικής Ορθοδοξίας και να ξεκινήσουμε την αδελφική Πανορθόδοξη συζήτηση της εκκλησιαστικής καταστάσεως στην Ουκρανία.

Απευθύνουμε προτροπή προς το πλήρωμα της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας να προσευχηθεί θερμώς για τη διαφύλαξη της ενότητας της Αγίας Ορθοδοξίας.

¹ — Κινούμενο από την ειλικρινή επιθυμία να στηρίξει την Ορθοδοξία, η οποία ευρίσκετο σε μειονοψηφία, ενίοτε και σε αρκετά δύσκολη κατάσταση, το 1948 το Πατριαρχείο Μόσχας από την πλευρά του χορήγησε το αυτοκέφαλο στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας και επιβεβαίωσε το Αυτόνομο της Ορθόδοξου Εκκλησίας στη Φινλανδία, το οποίο απένειμε το 1921 ο Αγιώτατος Πατριάρχης Τύχωνας. Επίσης το 1957 δέχθηκε να λησμονήσει όλες τις κανονικές έριδες και παρεξηγήσεις μεταξύ της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Φινλανδίας και της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ρωσίας, να αναγνωρίσει το παρόν καθεστώς της Αρχιεπισκοπής Φινλανδίας και να εντάξει στη δικαιοδοσία της την Ιερά Μονή Νέο Βάλαμο. Κατόπιν αυτών επήλθε η αποκατάσταση της προσευχητικής κανονικής κοινωνίας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/47198/>